

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **M. C.**, zast. JUDr. Anitou Pešulovou, advokátkou, se sídlem Nuselská 499/132, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 5. 2019, č. j. MPSV-2019/104751-911, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 4. 2020, č. j. 1 Ad 15/2019 - 39,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Anitě Pešulové, advokátce, se sídlem Nuselská 499/132, Praha 4, **se p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti v částce celkem 1.300 Kč, která jí bude zaplacená z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaný označeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce ČR – Krajské pobočky pro hlavní město Prahu (dále též „úřad práce“) ze dne 26. 2. 2019, č. j. 3853/2019/AAI, kterým byla žalobci ode dne 1. 2. 2019 snížena dávka

pomoci v hmotné nouzi - příspěvek na živobytí z 2.006 Kč na 1.671 Kč měsíčně, neboť došlo ke změně výše příjmů žalobce (zvýšení jeho starobního důchodu).

[2] V žalobě proti rozhodnutí žalovaného žalobce namítal, že správní orgány při stanovení obvyklých nákladů na bydlení vycházely z částky 11.689 Kč, která neodpovídá realitě. Vzhledem k tomu, že se žalobci nedostalo řádného poradenství ohledně jeho sociální situace, dopustil se úřad práce také procesních vad řízení majících vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Z rozhodnutí ani z obsahu správního spisu není zřejmé, jak správní orgány stanovily uvedenou částku obvyklých nákladů na bydlení. Žalobce v této souvislosti namítl, že pokud ve správním spise nebyl založen ani kalkulační list, o jehož předložení výslovně žádal pověřenou úřednici, nemohl ověřit správnost údajů. Dále zmínil, že správnímu orgánu doložil výpis nabídek pronájmu bytů, z čehož je zřejmé, že za částku stanovenou správním orgánem nelze reálně nemovitost pronajmout. V rozhodné době (červenec 2018) činil nájem placený žalobcem částku 12.000 Kč a náklady spojené s bydlením činily dalších 3.000 Kč.

[3] Městský soud v Praze rozsudkem uvedeným v záhlaví žalobu zamítl. Městský soud poukázal na relevantní právní úpravu a poté konstatoval, že mezi účastníky je nesporné, že příjem žalobce činí 4.414,4 Kč (80% ze starobního důchodu žalobce ve výši 5.518 Kč). Rovněž není sporná částka živobytí žalobce ve výši 4.540 Kč, kterou představuje částka živobytí ve výši 3.410 Kč podle § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, a částka 1.130 Kč podle § 29 zákona č. 111/2006 Sb., zákona pomoci v hmotné nouzi, z důvodu dietních omezení žalobce. Z § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi vyplývá, že za přiměřené náklady na bydlení se považují odůvodněné náklady na bydlení a v hlavním městě Praze nejvýše do výše 35 % příjmu osoby. Skutečnost, že úřad práce stanovil výši odůvodněných nákladů na 11.689 Kč, přestože dle žalobce jeho nájemné činí 12.000 Kč a platby za služby 3.000 Kč, není rozhodná. Přiměřené náklady na bydlení mohou v případě žalobce, který bydlí v Praze, pro účely výpočtu příspěvku na živobytí činit pouze 35 % z jeho příjmu. Jelikož byl příjem žalobce vypočítán na 4.414,4 Kč, 35 % z této částky činí 1.545,04 Kč. I pokud by odůvodněné náklady na bydlení žalobce činily dohromady 15.000 Kč, a nikoli 11.689 Kč, výše přiměřených nákladů by se nezměnila, jelikož může činit maximálně 35 % z příjmů žalobce, tj. 1.545,04 Kč. Příjem žalobce pro účely stanovení výše příspěvku na živobytí tedy činil 2.869,36 Kč (příjem žalobce v částce 4 414,4 Kč mínus přiměřené náklady na bydlení ve výši 1.545,04 Kč). Žalovaný proto postupoval správně, když příspěvek na živobytí vypočetl jako rozdíl mezi částkou živobytí žalobce a příjmu žalobce pro účely příspěvku na živobytí ($4.540 - 2.869,36 = 1.671$ Kč).

[4] K námitce žalobce, že ve správním spisu nejsou obsaženy podklady, z nichž správní orgán vycházel, městský soud uvedl, že nebylo třeba přesně vypočítávat odůvodněné náklady na bydlení, neboť ty by byly vyšší, než je 35 % příjmů žalobce. Žalovaný upřesnil kalkulaci výše dávky v napadeném rozhodnutí, se kterým se žalobce seznámil. Všechny podklady, ze kterých žalovaný vycházel, jsou obsahem správního spisu. Ze správního spisu nevyplývá, že by žalobce požadoval sociální poradenství a to mu bylo odmítnuto.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Proti tomuto rozsudku městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost, v níž setrval na své žalobní argumentaci, že správní orgány při stanovení obvyklých nákladů na bydlení vycházely z nesprávně stanovené částky 11.689 Kč, která neodpovídá realitě. Podle stěžovatele není z napadených rozhodnutí zřejmé, jak byla tato částka stanovena. Stejně jako již v žalobě stěžovatel namítal, že za částku stanovenou správním orgánem nelze reálně nemovitost pronajmout a poukázal na skutečnou výši svých nákladů spojených s bydlením v rozhodné době. Žalobce zmínil, že mu v případě snížení částky na živobytí hrozí další sociální vyloučení. Má za to, že byla dána nutnost poskytnout mu sociální poradenství. Pouhý odkaz na zákonná ustanovení nečiní rozhodnutí přezkoumatelným, natož srozumitelným. Tuto námitku stěžovatel uvedl již v žalobě, ale soudem byla zcela přehlédnuta. Žalobce dále zmínil, že proti postupu správního orgánu, který zásadně nedodržuje poučovací povinnost, brojí i v dalších řízeních vedených u Městského soudu v Praze. Na základě výše uvedeného stěžovatel považuje kasační stížností napadený rozsudek za nespravedlivý, tudíž nezákonný a dále za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že výpočet výše dávky pomoci v hmotné nouzi byl proveden správně. Částka odůvodněných nákladů na bydlení stanovená ve výši 11.689,89 Kč nebyla v případě stěžovatele pro výpočet použita, neboť přesahovala maximální výši započitatelných nákladů na bydlení. Byla proto využita maximální výše 35 % příjmů stěžovatele. Dávka příspěvku na živobytí není primárně určena na pokrytí nákladů na bydlení, proto je i omezena maximální započitatelná výše nákladů na bydlení. Výše příspěvku na živobytí pak činí dle § 23 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi rozdíl mezi částkou živobytí osoby a příjmem osoby podle § 9 odst. 2 téhož zákona, sníženým o přiměřené náklady na bydlení do maximální výše 30/35 % příjmů. Rozhodnutí obsahuje výši dávky, zdůvodnění všech částek do výpočtu zahrnutých a je dostatečně srozumitelné. Příspěvek na živobytí byl žalobci snížen z důvodu, že mu byl od ledna 2019 zvýšen starobní důchod. Vzhledem k tomu, že se jedná o jediný příjem žalobce, nutně se tato změna odrazí ve výši příspěvku na živobytí.

III. Posouzení kasační stížnosti

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátkou. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v posuzované věci se jedná o posouzení, zda byl příspěvek na živobytí stěžovatele po jeho snížení správně stanoven.

[10] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu, kterou stěžovatel spatřoval v nedostatečném odůvodnění. Pokud by totiž tato námitka byla důvodná, již tato okolnost samotná by musela vést ke zrušení kasační stížností napadeného rozsudku.

[11] Za nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů jsou považována zejména rozhodnutí, u nichž není z odůvodnění zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při hodnocení skutkových i právních otázek a jakým způsobem se vyrovnal s argumenty účastníků řízení (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52). Soudy však nemají povinnost reagovat na každou dílčí argumentaci a tu obsáhle vyvrátit. Jejich úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013 - 19). Podstatné je, aby se správní soud ve svém rozhodnutí vypořádal se všemi stěžejními námitkami účastníka řízení, což může v některých případech konzumovat i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek (rozsudek NSS ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013 - 33).

[12] Nejvyšší správní soud konstatuje, že v tomto ohledu nelze považovat napadený rozsudek městského soudu za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Z odůvodnění rozsudku je zřejmé, že městský soud vystihl podstatu věci a při posouzení věci vycházel z relevantních skutečností. Městský soud se vypořádal se všemi podstatnými žalobními námitkami, jednotlivě je posoudil a přehledně, logicky a srozumitelně zdůvodnil své závěry.

[13] Jak již konstatoval městský soud, mezi účastníky je nesporné, že příjem stěžovatele ve formě starobního důchodu v rozhodné době činil 5.518 Kč.

[14] Způsob určení výše příspěvku na živobytí pro osoby, které nejsou společně posuzovány s jinými osobami, což je případ stěžovatele, je stanoven v § 23 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle kterého výše příspěvku na živobytí činí, není-li dále stanoveno jinak, za kalendářní měsíc rozdíl mezi částkou živobytí osoby (§ 24 odst. 1) a příjmem osoby (§ 9 odst. 2).

[15] Částka živobytí osoby činí v případě poživatele starobního důchodu, jímž je stěžovatel, podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi částku životního minima, popřípadě zvýšenou podle § 29. Částka životního minima jednotlivce v rozhodné době podle § 2 zákona o životním a existenčním minimu činila 3.410 Kč. Vzhledem k tomu, že stěžovatel má zvýšené náklady na dietní stravování v důsledku onemocnění diabetem, byla částka živobytí stěžovateli navýšena o 1.130 Kč podle § 29 zákona o pomoci v hmotné nouzi ve spojení s § 1 písm. d) vyhlášky č. 389/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi. Částka živobytí stěžovatele tedy činí 4.540 Kč (3.410 Kč + 1.130 Kč).

pokračování

[16] Příjem stěžovatele ve smyslu zákona o pomoci v hmotné nouzi představuje podle § 9 odst. 1 písm. b) bod 3 tohoto zákona 80 % ze starobního důchodu stěžovatele, tj. 4.414,4 Kč. Podle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi se příjmem osoby pro účely příspěvku na živobytí rozumí příjem podle odstavce 1 snížený o přiměřené náklady na bydlení; za přiměřené náklady na bydlení se pro účely tohoto zákona považují odůvodněné náklady na bydlení (§ 34), nejvýše však do výše 30 %, a v hlavním městě Praze do výše 35 % příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob. Příjem stěžovatele podle § 9 odst. 1 tedy bylo nutné snížit o přiměřené náklady na bydlení, které vzhledem k tomu, že stěžovatel bydlí v Praze, činí 35 % z příjmu stěžovatele, tj. 1.545,04 Kč. Z odůvodněných nákladů na bydlení, které dle úřadu práce činí 11.689 Kč, nebylo možné při stanovení přiměřených nákladů na bydlení stěžovatele a příjmu stěžovatele vycházet, neboť převyšují výše zmíněnou částku 35 % příjmu stěžovatele. Příjem stěžovatele vypočtený dle uvedených ustanovení pro účely stanovení výše příspěvku na živobytí, tedy podle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, činí 4.414,4 Kč – 1.545,04 Kč, tj. 2.869,36 Kč. Výše příspěvku na živobytí pak je stanovena jako rozdíl mezi částkou živobytí stěžovatele 4.540 Kč a příjmem stěžovatele podle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi (2 869,36 Kč), tj. po zaokrouhlení 1.671 Kč. Závěr správních orgánů i městského soudu, že žalobci náleží tato výše příspěvku na živobytí, je tudíž zcela správný.

[17] K argumentaci stěžovatele, že částka, kterou skutečně platí za bydlení, je mnohem vyšší, Nejvyšší správní soud uvádí, že má pochopení pro těžkou sociální situaci stěžovatele, avšak na výše uvedeném závěru o zákonnosti rozhodnutí správních orgánů i městského soudu to nic nemění, neboť smyslem a účelem příspěvku na živobytí podle § 21 a násl. zákona o pomoci v hmotné nouzi není pomoc s placením nákladů spojených s bydlením, ale úhrada potřeb k zajištění jiných základních životních podmínek než bydlení (především stravy, ošacení, základních hygienických potřeb atd.). K pomoci s úhradou nákladů za bydlení je určen především příspěvek na bydlení podle § 24 a násl. zákona o státní sociální podpoře. Částka 11.689 Kč, představující odůvodněné náklady na bydlení, zmíněná úřadem práce, není v posuzované věci z hlediska stanovení výše příspěvku na živobytí stěžovatele relevantní, neboť převyšuje částku 35 % příjmu stěžovatele, a proto z ní správní orgány při stanovení výše dávky nevycházely. Částku skutečných nákladů na bydlení uváděnou stěžovatelem nebylo možné zohlednit, neboť při stanovení příjmů stěžovatele pro účely příspěvku na živobytí se uplatní výpočet zohlednitelných nákladů na bydlení podle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, jak již bylo uvedeno výše. Argumentace stěžovatele, v níž poukazuje na reálnou výši svých nákladů na bydlení a brojí proti výši výše uvedené částky odůvodněných nákladů na bydlení, tudíž není pro posouzení věci nijak významná.

[18] Důvodná není ani námitka stěžovatele, že pouhý odkaz na zákonná ustanovení nečiní správní rozhodnutí přezkoumatelnými, natož srozumitelnými, neboť v rozhodnutích správních orgánů jsou uvedena nejen relevantní ustanovení právních předpisů, ale rovněž konkrétní výpočet výše příspěvku na živobytí náležející stěžovateli. Výtka městskému soudu, že přehlédl námitku nepřezkoumatelnosti rozhodnutí, tudíž není

na místě, přičemž stěžovatel v žalobě navíc nepřezkoumatelnost rozhodnutí správních orgánů ani nenamítal (stěžovatel v žalobě namítal, že chybí podklady, z nichž správní orgány vycházely, tj. pochybení při zjišťování skutkového stavu, což je však odlišná námitka).

[19] V průběhu správního řízení se stěžovatel poskytnutí sociálního poradenství nedomáhal a zmínka stěžovatele o jeho nutnosti proto není opodstatněná. Poukaz stěžovatele na nedodržení poučovací povinnosti ze strany správních orgánů představuje nepřipustnou námitku ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., jelikož stěžovatel tuto námitku neuplatnil v řízení před městským soudem, ač tak učinit mohl.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[20] Nejvyšší správní soud shledal nedůvodnými všechny stěžovatelem uplatněné námitky, kasační stížnost je proto nedůvodná. Nejvyšší správní soud tedy dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

[21] Zároveň Nejvyšší správní soud rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšnému žalovanému náhrada nákladů řízení dle § 60 odst. 2 s. ř. s. v této věci nenáleží.

[22] Stěžovateli byla již v řízení před městským soudem usnesením ze dne 16. 7. 2019, č. j. 1 Ad 15/2019 - 8, ustanovena advokátka JUDr. Anita Pešulová. Nejvyšší správní soud proto zároveň s rozhodnutím ve věci rozhodl i o odměně a náhradě hotových výdajů této zástupkyně stěžovatele. Ta má právo na odměnu za jeden úkon právní služby [podání kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.] za 1.000 Kč (§ 9 odst. 2 ve spojení s § 7 téže vyhlášky). Dále má zástupkyně stěžovatele právo na náhradu hotových výdajů za tento úkon ve výši 300 Kč (srov. § 13 odst. 4 stejné vyhlášky). Zástupkyně stěžovatele nedoložila, že je plátkyní DPH, proto se odměna a náhrada hotových výdajů o sazbu této daně nezvyšuje. Celkem má zástupkyně stěžovatele právo na částku 1.300 Kč. Ta jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. srpna 2020

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu